

Църк. вѣстникъ
излиза всѣка седмица
приложенето четири
дати въ годината

11 Варна
за България 10 лева, а
за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

Свещ. Стефанъ Ганчевъ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

Донадента е год.
шенъ и
всѣкого пъкъ
Всичко, о
до 20 ст.
Църковн
на
въ гр. София.
за обявления се плаща
за първи път по 20 ст.
на редъ съ гермондъ,
за всѣко повторение по
15 ст.

Неплатени писма не се
приематъ — редакци
ва седмичното изда
не се побира

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Кесаревото — Кесарю, Божието — Богу. —
Д-ръ Ст. Цанковъ.
2. Книга за българскитѣ пастири и наставници. —
Ст. Михайловски.
3. Силата на християнското учение — *Тс.*
4. Православната църква въ Япония. — *Иеорд. Михаилъ*
5. Мнѣния и отзиви. Светата Петропавловска обителъ
надъ Лѣсковецъ. — *М. Московъ.*
6. Външенъ прѣгледъ. — . . . *Ъ.*
7. Изъ вѣстникитѣ и списанията.
8. Извлечение изъ писма и дописки.
9. Църковно-обществена лѣтопись.
10. Обявления.

Кесаревото — кесарю, Божието — Богу.

II.

Българската православна църква, като „членъ неотдѣленъ отъ Единая, Светая, Соборная и Апостолская църковь“ (чл. 2, гесп. 1 отъ Екз. уставъ) не е имала и нѣма друго начало за устройството и управлението си и за отношенията си къмъ държавата отъ онова, което изтъкнахме миналия пътъ, т. е. и тя строго се е държала и държи о началото, че има особена сѣщина и цѣль отъ ония на държавата, че тя е *самобитна* по произходъ и сѣществование и *самостойна* по управление и че по отношение къмъ държавата е за принципа на *координацията*, и, поради това, по въпроси духовни — отдава Божието — Богу, а по въпроси чисто свѣтски оставя кесаревото — кесарю.

Още съ учреждаването на Българската екзархия, съ чл. 1 отъ фирмана „управлението на духовнитѣ и религиозни работи се повѣрва *свѣтско* (свършено) на Екзархията“. Съ чл. 3 на сѣщия фирманъ „вжтрѣшното духовно управление“ на българската църква става по уставъ „сѣкакъ съгласенъ съ утвърденитѣ канони на православната църква“, а върховното управление на църквата ни се съсредоточава въ св. Синодъ (чл. 2, 3, 6, 7 и пр. на фирмана). Тѣй щото, още при иновѣрното турско правителство за основа на църковната ни управа се поставятъ канонитѣ на православната църква, за върховна духовна власть се признава св. Синодъ и въ управлението си тя е сѣвсѣмъ самостойна.

Сѣщитѣ начала на самобитность и самостойность на българската църква, разбира се, напълно

сж легнали и въ екзархийския уставъ отъ 1871 г. и по-късно въ приспособения въ България екзархийски уставъ. Членъ 1 на стария и чл. 2 на приспособения екз. уставъ установяватъ, че българската православна църква е „*самоуправляема*“. Чл. 3 отъ стария и чл. 8 отъ приспособения екз. уставъ полагатъ, че „св. Синодъ е *върховното* духовно началство“ на българската църква.

Тия само положения сж достатѣчни, за да се види, че българската православна църква въ своето управление е напълно самостойна, и че въ това, извънъ своитѣ прѣдпоставени духовни власти, тя не е признавала и не признава ничие външно, не църковно, върховенство.

Така е това наспоредъ *общитѣ* принципи на православното учение и на всегдашното църковно право. Тѣй е и на споредъ партикулярнитѣ, помѣстни, църковни законоустановления *специални* и на българската православна църква. Иско тѣй е и съгласно *държавното* право на царство България. И имено, съгласно чл. 39 отъ българската конституция, българската православна църква е „*единение* съ великата източна църква въ всичко, що се отнася до догмитѣ на вѣрата“ — и, слѣдователно, съгласно божественото право, българската православна църква е самобитно и самостойно божествено учреждение, каквото е общата православна, т. е. „Великата източна“, църква. По управлението на нашата църква, нашата конституция въ сѣщия си членъ е още по-подробна и категорична: „св. Синодъ — се казва въ тоя членъ — е *върховната* власть на българската църква“. Ако св. Синодъ, наспоредъ конституцията, е върховната власть на българската църква, то отъ само себе слѣдва, че конституцията ни признава пълната самостойность въ живота и управата на българската църква и не признава и най-малка власть и компетентность въ църковнитѣ дѣла на друга власть, освѣнъ на църковната власть, гесп. св. Синодъ.

Нѣщо по-вече, съгласно текста на чл. 39 отъ конституцията, на св. Синодъ, като върховна власть въ българската църква, дължи подчинение не само тази църква, като религиозно православно общество, но и *Българското царство*, като държавно-правова единица, защото членътъ гласи: „*Българското царство* въ църковно отношение . . . се *подчинява* на св. Синодъ, върховната духовна власть на Българската църква“. Този текстъ, по този начинъ, въ църковнитѣ дѣла не само не позволява на държавната власть („българското царство“) върховенство, а обратно — налага ѝ *подчинение* на св. Синодъ.

Отъ текста на всички тѣзи църковни и държавни основни закони, прочее, напълно се гарантира пълната самобитность и *самостойность* на пра-

вославната ни църква и всѣко, и най-малко вмѣсване или опитъ за вмѣсване въ дѣлата на българската църква е единъ вѣпующъ незаконенъ актъ срѣщу нашето църковно и конституционно право. И не трѣба да има и най-малко съмнѣние у никого, че срѣщу подобенъ единъ актъ българската църква ще се срѣщупостави най-категорично, за да остане вѣрна на началата на божественния си основателъ и законоположителъ и за да запази неизмѣнно правото си, като църква, църква православна, църква самобитна и самостоятелна.

Въ своята най-нова история българската църква е прѣживѣла подобенъ единъ, макаръ и малкъ, опитъ за вмѣсване на държавната властъ въ църковнитѣ дѣла — и тая история ни свидѣтелствува, какъ достойно и самотвержено сж посрѣщнали българскитѣ иерарси тоя актъ.

Въ 1880 год. покойниятъ Д. Цанковъ, тогава министъръ на външнитѣ дѣла и изповѣданията, издаде съ княжеско утвърждение, така нареченитѣ „Врѣменни правила“ за управлението на българската църква въ България, но безъ да влѣзе по това въ съгласие и споразумѣние съ българската църква, съ нейното върховно началство. На прѣдложението на Д. Цанковъ, да се приложатъ въ изпълнение тия „Врѣменни правила“, всички български архиери, заедно съ Н. Бл. екзархъ Иосифа категорично сж заявили, че не могатъ и нѣма да приематъ нареждания по управата на църквата, които се взематъ по мимо върховната властъ на българската църква.

Приспоменатиятъ първи български екзархъ, Видинскиятъ митрополитъ *Антимъ* е писалъ по този поводъ до правителството: „Твърдѣ ни е жалко, защо прѣдварително не е станало споразумѣние съ св. Българскій Синодъ, който, по 39 чл. на конституцията, прѣдставлява върховната духовна властъ на българската църква. Ние считаме за длъжностъ, като гражданинъ и вѣренъ синъ и служителъ на отечеството и на светата наша църква да уважаваме и свето да пазимъ тѣхнитѣ закони. За това, имаме честь писмено да доложимъ, че ще се въздържаме отъ всѣко дѣйствие относително „Приврѣменитѣ правила дотогава, докогато се не прѣмислятъ и одобрятъ отъ св. Синодъ“¹⁾.

Въ сжщия смисълъ е писалъ и покойниятъ Доростолски и Червенски митрополитъ *Григорий*: „Духовното управление — пише той — съгласно съ 39 чл. отъ конституцията принадлежи на върховната духовна властъ на българската църква. На тази върховна духовна властъ не сж прѣдставени тѣзи приврѣменни правила и не носятъ удобрието ѝ. Високопрѣосвещенитѣ, обаче, епархиални архиереи сж задължени отъ *узаконенията на църквата* и отъ горѣказания членъ на конституцията, споредъ както се разяснява той и въ XIV протоколъ на учрѣдителното събрание, за всѣко духовно дѣло да приематъ прѣдписания и наставления *само* отъ туй върховно духовно началство. На основание на туй . . . ние съ жалостъ имаме честь да съобщимъ, че се въздържаме отъ туряне въ дѣйствие тѣзи приврѣменни правила дотогава, докогато не получимъ *съгласието и удобрието* и на върховната духовна властъ“²⁾.

¹⁾ Писмо № 170, отъ 5 августъ 1880 г., въ *Зелената книга* „Кореспонденция по Министерството на външнитѣ работи и изповѣданията“, прѣдставена на Народното събрание по заповѣдъ на Негово Височество Князъ; София, 1880 г., стр. 42.

²⁾ Писмо № 544 отъ 31 юлий 1880 г.; *зел. книга*, стр. 43.

Въ точно и строгиятъ смисълъ сж писали и управляващиятъ Врачанската митрополия Високопрѣосвещенитѣ (тогава архимандритъ) *Константинъ*¹⁾ и управляващия Ловчанската епархия Високопрѣосвещен. *Натанайлъ*²⁾.

Високопрѣосвещенитѣ Варненски и Прѣславски *Симеонъ*, като заявява, че „не може да приложи приврѣменнитѣ правила, защото нѣма заповѣдъ отъ духовното си началство, която счита за необходимо потребно при прилагането въ дѣйствието на *кактово и да е* разпореждане по църковното управление“, заявява на надлежния министъръ: „сздателъ на това положение, господине министре, сте вие, защото не благоволихте да се споразумѣте прѣдварително съ духовното началство и така да улесните положението на архиеренитѣ въ княжеството, а това положение бѣше необходимо потребно, щомъ се признава, че духовното началство на българската църква е едно и щомъ се признава, че миналото на православната църква изисква, щото и тя да дава съгласието си за начина на управлението си“³⁾.

Покойниятъ търновски митрополитъ *Климентъ* злявилъ:

„Църковното управление на християнитѣ е дѣло *църковно*. Чл. 39 отъ нашата конституция казва, че българското княжество отъ църковна страна се подчинява на върховната духовна властъ на българската църква. Ще каже, че всичко, което се касае до църковни работи въ княжеството и, слѣдователно, и „врѣменнитѣ правила за черковното управление на християнитѣ, трѣба да става отъ тази върховна духовна властъ, или чрѣзъ нея, или съ нейното одобрѣние и съгласие. Но въ докладътъ, съ който се е прѣдложило на Негово Височество да потвърди реченитѣ врѣменни правила не се споменува, дали е взето поне съгласието на върховната духовна властъ на българската църква. Моля, г. министре, да благоволите и ми дадете наставленията си, какъ трѣба да се гледа на това: да се счита ли, че то е станало съгласно съ конституцията? Не само като архиерей, но и като православенъ християнинъ, азъ въ силата на конституцията длъженъ съмъ напълно да се подчинявамъ на върховната духовна властъ на българската църква въ всичкитѣ църковни работи, длъженъ съмъ още като архиерей, при всѣко едно разпореждане отнасящо се до църковни работи, направено ѝ отъ моя страна, да тургамъ начело не само авторитета на надлежното министерство на княжеството, но още и авторитета на на върховната духовна властъ на нашата света православна българска църква“⁴⁾. „Моя свещенна длъжностъ е да пазя интереситѣ и правата на православната църква на българскій народъ и да не допускамъ, въ угодностъ на когото и да било, нарушението на тѣзи права и интереси“⁵⁾.

И Н. Бл. българскиятъ екзархъ *Иосифъ* отъ своя страна въ тоя тѣй сжщественъ въпросъ, прѣвъ пжтъ подигнатъ въ новата българска църква, ясно е заявилъ:

„Приврѣменитѣ правила трѣбаше, прѣди турянето имъ въ дѣйствие, да бждатъ прѣгледани отъ

¹⁾ Писмо отъ 8 августъ 1880 г.; *спом. книга*, стр. 41.

²⁾ Писмо № 147 отъ 10 августъ 1880 год.; *спом. книга* стр. 42.

³⁾ Писмо отъ 10 августъ 1880 г.; *спом. книга*, стр. 44.

⁴⁾ Писмо № 20 отъ 23 юлий 1880 г.; *спом. кн.*, стр. 38.

⁵⁾ Писмо № 29 отъ 8 августъ 1880 г.; *зелената книга* стр. 40.

духовната власт, на която правото въ това отношение е неоспоримо. Мислимъ, че много бихме съгрѣшили, ако си позволяваме да допуснемъ, че едно общество, съединено съ таквази чисто духовна связь, каквато е религията, ако то само се отнася къмъ послѣдната съ необходимото уважение и благословение, може доброхотно и безъ ропотъ да бжде управляемо въ вѣроизповѣднитѣ си дѣла отъ закони, изработени по мимознаннето и съгласието на онѣзи, които сж се обрели да бдятъ надъ чистотата на догмитѣ и които иматъ за цѣль на земното си сществование съхранението на Христовото учение въ първоначалната му пълнота и чистота. . . Административната организация на църквата има тѣй много общо съ самитѣ догми и самия духъ на православие, щото е доста затруднително да се направи рѣзко разграничение между постановленията, основани на нѣкое евангелско изречение или обявани за сществованието си на самия евангелски духъ и онѣзи, които иматъ чловѣческо произхождение. По настоящему, явява се затруднителностъ да се разграничатъ прѣдписанията, завѣщани на църквата отъ самитѣ апостоли и вселенскитѣ събори и онѣзи, които по произхождението си се отнасятъ къмъ по-късно врѣме и, слѣдователно, нѣматъ канонически характеръ. Това съображение, прѣдполагаме, е достатъчно да внуши въ всѣкиго мисль, че *Висшата духовна власт по самото нейно назначение е обязана да санкционира всичко онова, което се отнася до управлението на църквата. Безъ това условие, както самиятъ свѣтѣйши Синодъ, така и самото архипастирско достоинство свършено си губи първоначалното значение*¹⁾.

*„Църквата е въ държавата едно особено учреждение, което има божествено убеждение и за глава самия Иисуса Христа, Който я снабдилъ съ благодатта си и поставилъ особенни лица, за да я управляватъ. Вслѣдствие на това, конетитуцията, която дава законодателна власт на народното събрание, припознава въ Българското княжество за господствующа вѣра православната, припознава, че княжеството, като прави нераздѣлна часть отъ Българската църква, подчинява се на св. Синодъ — компетентната власт до всичко, що се оснася до вѣрата и църквата. Народното събрание има право да приеме или да отхвърли законопроекта по църковното управление, прѣдставено отъ министерството, но по-неже работата се касае до законъ по църковното управление, въ който естествено влиза религиозенъ элементъ, надъ който има компетентностъ само св. Синодъ, то азъ вѣрвамъ, че самото Народно събрание не би искало да узаконява единъ законопроектъ църковенъ, ако той не е приготвенъ отъ министерството съ прѣдварителното съгласие и мнѣние на св. Синодъ и че още по-малко би си дозволило да измѣнява постановенитѣ отъ св. Синодъ забѣлѣжки въ законопроекта да замѣнява съ друго нѣщо защото *въ такъвъ случай нар. собр. би надминало властта си и би показало, че не почита установената отъ самия Спасителъ свобода на църквата, свобода, гарантирана отъ Конституцията*“²⁾.*

Приведохме горнитѣ официални заяви на българскитѣ иерарси, защото отъ сѣко гледище сж отъ извънредна цѣнностъ за въпроса, който цитираме. Тия изяви — макаръ на мѣста по думи не всѣкога еднозвучни — изказватъ общия и единодушенъ възгледъ на българската църква, че тя е

особно божествено учреждение, съ своя особна цѣль и особно право и че по църковни и религиозни въпроси извѣнъ своята компетенция не може да признае и не признава друга, каква и да била тя. Тѣзи изяви — като драгоценностъ въ традицията на българската църква — показвагъ, какъ едномислено и достойно сж изпълнили българскитѣ иерарси дѣлга си, кога се е искало да се посегне на сжщината и правото на църквата ни.

Послѣдницата отъ тоя изпълненъ дългъ е извѣстна. „Приврѣменнитѣ правила“ останаха безъ сила и изпълнение, докаго въ 1883 година, съ съгласието и одобренито на св. Синодъ, се изработи и прие първиятъ приспособенъ въ Княжеството екзархийски уставъ.

Въ 1889 година се поиска отново отъ държавната властъ да се възприематъ факти и схващания по църковни дѣла и църковната управа, които не стояха въ съгласие съ учението и правото на църквата. И тогава св. Синодъ единодушно отблъсна това навлизане на чужда властъ въ църковна областъ и защити църковността и правото на църквата, макаръ и да се изложи на насилие и прѣслѣждане.

Посоченитѣ положителни църковни и държавни законоустановления, достойната традиция на българската църкви, най-сетнѣ, намѣриха правилниятъ си синтезъ — по устройството и управата на църквата — въ църковния и сщцеврѣмено държавенъ законъ, екзархийския уставъ отъ 1895 год., членъ 185 на който постановява:

„Никакво видоизмѣнение или отмѣнение на настоящия уставъ и никакви други наредби по църковното управление въ Княжеството, противни на този уставъ, не може да се прѣдприематъ безъ прѣдварително взаимно споразумѣние на св. Синодъ съ министерството на изповѣданията“.

Българската църква днесъ, съгласно чл. 37 на конституцията, бидейки господствуваща въ страната църква, е въ сюзъ (правилно разбиранъ) съ българската държава. Нѣкои отъ своитѣ права и функции, въ смѣсенитѣ дѣла, българската държава е делигирала на българската църква. Тия дѣла се уреждатъ въ екзарх. уставъ. Отгукъ и послѣдниятъ и по материя и по законодателство е и държавенъ законъ. Сщцеврѣмено, обаче, по чисто църковнитѣ и религиозни дѣла той е църковенъ законъ. Отгукъ и взаимното съгласяване при установяване и узаконяване на устава. Изключатъ ли се тия смѣсени дѣла, оставатъ ни само църковнитѣ дѣла, църквата се урежда изключително по своето право и по своя законодателна компетентностъ. Нейното божествено право въ никои случаи отъ никого, най-малко отъ иерарситѣ ѝ, може да бжде поставено подъ свѣтското човѣшко право. Посегне ли се на противното, и църква и иерарси сж задѣлжени прѣдъ Христа, свѣтетъ и дългъ да се покоряватъ не на човѣцитѣ, а на Бога, па ако ще би да се върнатъ врѣмената на гоненията отъ първитѣ три вѣка на християнството — врѣмена, колкото печални, отъ една страна, толкова, отъ друга, свещени, живи и сияяни.

Свещ. Д-ръ Стеф. Цанковъ.

¹⁾ Писмо № 235 отъ 20 августъ 1880 год.; спом. кн. стр., 47.

²⁾ Писмо № 407 отъ 20 септември 1880 г., спом. кн. стр. 51.

Ст. Михайловски.

Книга за българскитѣ пастири и наставници. Писмо второ.

Деспотъ и анархистъ — сѣ то.
Деспотътъ е анархистъ коронованъ.
Анархистътъ е деспотъ уличенъ.

Наполеонъ третий и Бланки, първиятъ императоръ, вториятъ всесвѣтовенъ размирникъ, си въображаваха че между тѣхъ двамата зѣе яма.

Вещностъ Наполеонъ третий бѣше единъ видъ Бланки — и Бланки бѣше единъ видъ Наполеонъ третий.

Върую-то на Наполеона трети бѣше такава:

„— Единъ свѣтовенъ уредникъ на небето, — единъ човѣшки уредникъ на земята, представителъ на свѣтовния уредникъ. Върховната властъ въ моитѣ рѣчи е единъ фактъ, а всѣки фактъ е едновременно и право — сирѣчь туй което съществува е необходима и неотемлима частъ отъ цѣлостта на мирозданието. Мойтъ империализмъ вирѣе, прочее, — и ще вирѣе всегдѣ — затова защото трѣба да вирѣе. И азъ съмъ длъженъ да сгважъ — и ще сгважъ безмилостно всичко което ми пречи и противорѣчи на моитѣ повеления. —“

Върую-то на Бланки бѣше такава:

„— Всѣкаква властъ е гавра съ човѣшката волностъ; и всѣкаква социална ерархия, всѣкаково политическо чиновочитание сж посѣгателства върху човѣшката самостоятелностъ. Въ човѣшкото същество има воля и мисль; то не може да се откаже отъ тѣхъ и да се кланя на чужда воля и чужда мисль. Това което се нарича законъ е нелѣпица; единъ законъ има, и тукъ нѣземе и въ свѣрхземни сфери, — и този законъ може да се формулира въ четири думи: ни Господъ, ни Господаръ! Прочее, азъ ще живѣж неподвластенъ на никаква човѣшка или свѣрхчовѣшка наредба, — и азъ ще потячж безпощадно всѣки който се опита да обуздае моето самоволство! —“

Къдѣ отвежда теорията на Наполеона третий?

Къмъ разблудия, къмъ кръвнина, къмъ провалия.

Къдѣ отвежда теорията на Бланки?

Къмъ разблудия, къмъ кръвнина, къмъ провалия.

Да, първото нѣщо което трѣба да узнажтѣ всички които подкачатъ да изучаватъ социософията — е това: Анархията не е една, — анархия има двѣ: анархия изотгорѣ и анархия изотдолу.

Двата вида анархия исхождатъ отъ сжщия принципъ на самообаяние, самопоклонство и самовластие; и поради това тѣ образуватъ зло идентично — тѣ съставляватъ еднакво отрицание на правдина и солидарностъ — тѣ пораждатъ еднакво владичество.

Могли бихме, разбира се, и другояче да формулираме тази истина, като рѣчеме че владичествата винаги сж били двѣ: владичество изотгорѣ и владичество изотдолу.

Нашитѣ писачи, школници, мегдански витии нито подозиратъ тази двоинственностъ на гнета.

Тѣ често се провикватъ:

„— Не се търпи вече! Не е за живѣяне! Никой не зачита никого! Никой не пади никого! Натискъ насѣкждѣ! Натискъ винаги! —“

Подобава да ги запитваме въ такъвъ случай:

„— За какъвъ натискъ говорите? Диво едновластие и диво многовластие бидейки работи еднакво безправни — за какво безправие говорите? Куртизанинъ, сирѣчь ласкателъ на вѣнценосецъ — и демагогъ, сирѣчь ласкателъ на площадска тълпа, бидейки еднакви безчинници — за какво безчиние говорите? Да, срѣщу позлатения, срѣщу ясно сияющия гнетъ стои гнетъ църволанеки, гнетъ парцалански; за кой отъ тѣзи два гнета говорите? —“

Но би трѣбало, може-ба, по напредъ да исправимъ преиначената и изопачена съвременна българска психика; би трѣбало да истрѣгнемъ изъ духа на малокнижиятъ и малокултурни млади българи онзи едностранчивъ възгледъ върху социалното дѣло който ги кара да ратоборствуватъ противъ произвола въ горнитѣ сфери — а да забравятъ произвола въ долнитѣ сфери.

Да, политиканствувачи младежи, на базиса и на върха на социалната пирамида, — говоржж за общества гинжщи въ невѣжество и заслѣпение, — ний виждаме единъ и сжщъ феноменъ — самозаробване, самоизмжчване.

Олигархия развратна — охлокрация развалена — причиняватъ еднакво истощение.

Иначе казано:

Винаги некадърнитѣ за управя народи сж испадали отъ едновластие въ демагогство и отъ демагогство въ едновластие.

Хидра едноглава — днесъ.

Хидра стоглава — утрѣ.

Вземете за примѣръ Турция.

Свалихж Абдулъ-Хамида.

Кой го замѣсти?

Триста и петдесетъ Хамидовци.

Могли бихме да цитираме и сума други държавици — каквато бѣше на примѣръ Милановска Сърбия — къдѣто некрѣщавани турци липеважж — но пъкъ изобилважж крѣщаванитѣ турци.

Какво значи това?

Това значи че общественна умирачка причинена отъ отровна стрѣла изотгорѣ — и общественна умирачка причинена отъ отровна стрѣла изотдолу — е една и сжща умирачка.

За паданьето отъ сарайски режимъ въ площадски режимъ — и отъ площадски режимъ въ сарайски режимъ — край нѣма; това е кръгъ вълшебенъ, вълшебно-вѣченъ и вълшебно-безконеченъ.

Представете си че виждате пиянъ селянинъ да ѣзди на конь.

Полила налѣво — притичате се, подкрѣпте го.

Полила надѣсно — притичате се, подкрѣпте го.

И пакъ полила налѣво.

И пакъ полила надѣсно.

И нема свѣршкжж за тѣзи люшкания — за това повсеминутно губенъе на равновѣсие — защото селянинътъ не е властникъ на мисльта си и господаръ на волята си.

На такъвъ пиянъ селянинъ мяза всѣка невѣспитана тълпа. Днесъ волна — до прослободнѣлостъ; утрѣ безволна — до бездушие. Кажи го — буца воськжж: мачкашъ я както щещъ.

Какво да правиме между такъвъ народъ — ний наставници и апостолствувачи обновители?

Трѣба ли да рѣчеме:

„— Правото не е право ако не е цѣло; волността не е волностъ ако не е пълна. Станете

нови хора. Откажете се отъ всичко що знаете, отъ всичко що обичате, отъ всичко довчерашно, отъ всичко домашно, отъ всичко бащино и майчино. Плуйте на това което сте превъзнасѣли; превъзнасѣйте това което сте оплювали!“

Не! Никакъ не!

Подобна рѣчь е фанатическа рѣчь.

Подобна рѣчь не трѣба да държиме никога.

Политиката, социалнитѣ въпроси, животътъ и развитието на народитѣ нематъ нищо общо съ математическата точностъ и опредѣленостъ. Въ тѣхъ много пжти истинното и неистинното, вѣрното и невѣрното, сѣщинското и несѣщинското биватъ съпредѣлни.

Нека погазимъ всѣки фанатизъмъ, всѣка прекаленостъ.

Нека разбереме че политиката е нѣщо многосложно — понеже ни учи какъ да примиряваме влѣчения и стремежи противоположни, еднакво силни, еднакво осветени отъ вѣковетѣ.

Нека разбереме че — политиката бидейки нѣщо многосложно — всѣкакво унапредване трѣба да бѣде мудро и постепенно за да могатъ всички социални елементи да съдѣйствуватъ за него и да се ползватъ отъ него — безъ да настанва никаква бъркотия.

Така разбрана политическата наука ни учи, преди всичко, да погазимъ въ себе си всѣка абсолютна идея.

Абсолютното — въ политиката — не е друго нѣщо освенъ абсолютна относителностъ.

Власть, правда — то сж общи идеи — но не абсолютни идеи.

Власть безъ правда е нѣщо ефемерно.

Власть безъ правда — сирѣчь груба сила — се проваля щомъ исчезне временниятъ интересъ който я крѣпи.

Отъ друга страна, право безъ сила е проста абстракция.

Право безъ сила се проваля щомъ изнемогне риторскиятъ идеализъмъ който го крѣпи.

Да, не трѣба да правимъ отъ общитѣ идеи абсолютни идеи.

Общитѣ идеи сж материялъ за обработване — и нищо повече. Отъ този материялъ трѣба да създадеме нѣщо което да хармонизирва съ потребитѣ на нашия вѣкъ, съ нуждитѣ на нашето племе, съ размѣра на нашата култура, съ гения на нашия народъ, съ условията на нашия животъ, съ традицитѣ на нашата държава, и прочее.

„— Редътъ е най-хубавото нѣщо! —“ Обичатъ да казватъ консерваторитѣ.

Консерваторитѣ иматъ пълно право.

Но консерваторитѣ не трѣба да забравятъ че ако подкачине да искупуваме реда съ потисничество — ний преобрѣщаме обща идея на абсолютна идея.

Трѣба, прочее, да величайме не реда само — а реда въ свободата.

Отъ своя страна, либералитѣ обичатъ да казватъ:

„— Свободата е най-хубавото нѣщо! —“

Либералитѣ иматъ пълно право.

Но либералитѣ не трѣба да забравятъ че ако подкачине да искупуваме свободата съ всегашна безредица — ний преобрѣщаме обща идея на абсолютна идея.

Длъжни сме, прочее, да величайме не свободата само, а свободата въ реда.

Консерватори и либерали, съвокупно взети, трѣба да помнѣтъ че историята не се рѣже на рѣзени, че публичниятъ животъ не се расчленява и раздробява по волята ни, че днешниятъ похватъ е плодъ на вчерашнитѣ замисли, че утрѣшното домогване ще бѣде плодъ на днешния блѣвъ, че въ психиката на единъ народъ и въ неговото дълговѣковно поприще има единство — и че слѣдователно не можемъ безнаказано да причиняваме преломи въ публичното битие.

На апостолитѣ и наставницитѣ за които стана дума по-горѣ ний ще дадеме — на свършване — слѣдния съвѣтъ:

— Искате ли да възсъздадете българизма? Искате ли да направите отъ българщината нѣщо велеславно и велемошно? Ето какъ да дѣйствувате: опълчете се едновременно противъ схоластическия ревулюционаризъмъ, сирѣчь противъ ревулюционаризъмъ преобрѣнатъ на неизмѣнно занятие, — и противъ схоластическия консерватизъмъ, сирѣчь противъ консерватизъмъ преобрѣнатъ на кжеогледа рутина.

И не се увличайте въ думи, въ наименования, въ епитети и въ етикети.

Бждете волномислѣщи и волнодѣйстващи — притивъ вѣнденосния единовластникъ; ала, въ туй сжщо време, бждете знаменосци и крѣпители на строгата власть — противъ уличнитѣ безчинници.

Силата на християнското учение.

Учението на Христа Спасителя е високо и свършено. Нищо по-велико, по-силно и по-спасително отъ него. То възражда, освобождава и спасява. Възродило е и спасило всички днесъ културни народи. А всички културни народи изповѣдватъ учението на Исуса Христа. Нехристианитѣ японци се прѣродили съ началата на християнството и съ културата на християнскитѣ народи. Христовото учение чудодѣйствува и днесъ. Всѣки день негови послѣдователи даватъ ржка на слабитѣ, отхвърленитѣ, прѣзрѣнитѣ и угнетенитѣ. Тѣ ободряватъ всички тия злочестници съ тритѣ християнски сили: вѣра, надежда и любовь. Спасяванитѣ сж хиляди. Ние не виждаме спасяванитѣ, защото не се вглеждаме въ живота, не ги и чуваме, защото не се вслушваме въ благодарственитѣ молитви, които отправятъ къмъ Христа Спасителя. Унесени въ вихра на борби, дѣто егоизмътъ ни държи, ние и не заблѣзваме това, що става около насъ и въ живота на християнитѣ. Навикнали да гледаме на Христовото учение съ лекота и дори съ прѣнебрѣжение, ние не схващаме, че само то е, което води гражданитѣ християни къмъ любовь, миръ, дългъ и творба. А кой ще излѣзе да твърди, че безъ него и неговитѣ начала човѣцитѣ би били това, което сж днесъ? — Просвѣтенъ мжжъ днесъ нѣма да се рѣши на такава дързостъ. Не, безъ Христовото учение народи и човѣци би били въ постояненъ огънь и кръвъ, както сж били прѣди Христа, както сж и днесъ, дѣто евангелското учение не е проникнало. Безъ него и неговитѣ начала човѣцитѣ би били жестоки и кървожадни не само спрѣмо чуждитѣ, но и спрѣмо ближнитѣ, немощнитѣ, дори и спрѣмо дѣцата си. Какво сж днесъ болницитѣ, сиропиталищата, старопиталищата, дѣтскитѣ колони, безплатнитѣ училища, ако не конкретенъ отразъ на учението за християнска любовь и за християнски дългъ къмъ ближнитѣ. Тази любовь е къмъ всички човѣци безъ разлика на езикъ, къмъ всички граждани безъ разлика на положение. Тя на първо мѣсто е и къмъ враговетѣ.

Това е и такава е Христовото учение. Това нѣма

въ учението на другитѣ религии. Това нѣма въ будизма, брахманизма, мухамеданизма и пр. вѣрски учения. Всички тия учения, които траятъ вѣкове, не познаватъ не само любовь къмъ враговетѣ, но и любовь и дългъ къмъ ония, които имъ сж близни, но които тѣ считатъ за прѣзрѣно съсловие или каста. Вѣрата и любовта е само за избранитѣ, но не и за прѣзрѣнитѣ и потиснатитѣ. И въ име на вѣрата тѣ тъпчатъ прѣзрѣнитѣ и въ име на любовта, която не отива по-далечъ отъ тѣхната личностъ, тѣ засвояватъ всички блага и изгоди само за себе си. Ето защо въ живота на нехристиянитѣ има ужаси, безчовѣчие, звѣрство. . . И тия ужаси и звѣрства се поддържатъ, не — вършатъ се отъ самитѣ учители на нехристиянскитѣ религии.

Прѣдаваме единъ примѣръ за това съ устата на една индийка браминка, днесъ християнка. Онова, което тя разправя за живота на прѣзрѣнитѣ касты и на жената майка у Индия, ужасява човѣшката душа. То показва, че християнското учение тепърва има да възражда, освобождава, спасява и чуши робски окови, не съ огънь и желѣзо, но съ благо слово, съ любовь, съ изнасяне живота на Христа Спасителя, който е изразъ на най-висша любовь къмъ ближнитѣ и най-висше самоотвержение за спасение на човѣцитѣ. Чула за Исуса Христа, изучила неговия животъ, видѣла неговото разпятие, индийката се възражда. Станала християнка, тя спасила и освободила не само себе си, но и стотини свои сестри, злочести отъ нея. Дошла въ Европа да дири подкрѣпа, тя държи бесѣди. Такава е държала и въ г. Балъ, у Швейцария, въ многолюдно събрание. Името на индийката е Секуда Банерже. Нейната бесѣда говори за силата и чудесата на Христовото учение. Онова, което тя разправя за живота на индийката, е най-ужасното, което не може да си прѣдстави християнинъ. Позволяваме си да прѣдадемъ въ резюме нейната бесѣда не за достоинствата, но за ужаснитѣ факти, които изнася. Прѣдаваме я така, както е напечатана въ швейцарското мѣсечно списание „Le Missionnaire“ отъ мѣсець юлий т. г. (№ 7).

Въ недѣля на 22 юлий, пише „Le Missionnaire“, г-жа Секуда Банерже, бѣ отведена въ една отъ градскитѣ градини у Балъ. Тя държа публична бесѣда. Ето резюме отъ нея. Приятелитѣ на женската мисия ще бждатъ особено благодарни да я прочетатъ.

„Голѣма радость е за менъ, каза г-жа Банерже, да засвидѣтелствувамъ прѣдъ васъ благостта на Господа Бога къмъ менъ. Желая да ви говоря за положението на женитѣ индийки. Отъ това, що ще чуете, ще сждите и за моя животъ.

Въ никоя страна женитѣ не сж тѣй злочести, както въ моето отечество, източна Бенгалия. Родена съмъ въ богато брахманско сѣмейство. Когато станахъ на шестъ години, ожениха ме. На осмата ми година ме отведоха при моя мжж и моята свекърва. „Зенанитѣ“, апартаменти за женитѣ (харем), се намиратъ задъ кжщитѣ; тѣ сж оградени съ високи стѣни безъ прозорци. Додѣто женитѣ на долнитѣ касты сж принудени да вършатъ най-тежки работи, дори да градятъ голѣми кжщи и да приготвятъ тухли, браманкитѣ сж затворени и убиватъ вѣрмето си въ приказки или въ лѣжене. Тѣ не трѣбва да се учатъ, защото това носѣло нещастие за кжщата. Колкото за менъ, азъ се научихъ да чета, защото имаше у дома момченце, на което прѣдаваха особени уроци. Понеже нѣмахъ нито мастило, нито хартия, азъ се обучавахъ да пиша съ остра тояжка на бананови листие. Четмото имá по-късно рѣшителна роля въ моя животъ. На дванадесетъ години азъ станахъ майка, имахъ момиченце¹⁾; на тринадесетъ години

имахъ второ момиченце. Индийцитѣ мислятъ, че жената нѣма никакъ душа. Ето защо нѣкога горили вдовицитѣ заедно съ тѣлото на мжжетъ имъ. Англичанитѣ забраниха този обичай прѣди единъ вѣкъ, ала смъртта е по-малко жестока, отколкото цѣлъ животъ страдания. Прѣмахване на всѣки видъ накити, обѣрснати коси, дрехи отъ най-грубъ платъ, веднѣжъ храна на день, два дни постъ на мѣсець—такава е участта до край и, ако смъртта за вдовицитѣ дойде въ дена на постъ, не имъ даватъ дори глѣтка вода. Самата срѣца съ вдовица се смѣта за нещастие. Които не желаятъ да иматъ вдовици у кжщата си, пращатъ ги въ храмоветѣ. Тия послѣднитѣ нѣматъ никакво подобие съ вашитѣ църкви или съ нѣкогашнитѣ съборни храмове: тѣ сж пълни сж идоли и жрецитѣ сж най-долно изродие, каквото сжществува. Тѣхниятъ животъ е гнусенъ.

Понеже имахъ само двѣ момиченца, свекърва ми повика една гадачка, която пророчествува, та по чертитѣ на ржката ми да опрѣдѣли, ще имамъ ли синъ. Пророчицата каза, че никога нѣма да имамъ момче. Тогава свекърва ми скрои една история: каза, че майка ми била болна и че трѣбва да ида да я гледамъ. Тя разпреди да донесатъ палакинъ (седия, въ която на изтокъ насятъ богатитѣ отъ едно мѣсто на друго) затворенъ, въ който ме понесоха за дома. Носачитѣ вървѣха дълго и, когато се смъркна, сложиха палакина и ме накараха да излѣза, а тѣ тичешкомъ избѣгаха. Намѣрихъ се сама всрѣдъ гората съ второто си момиченце, което бѣ на година. Змии и тигри трѣбваше да ме разкжсатъ и защо? защото съмъ нѣмала синъ! Моята мжжа бѣ толкова голѣма, че припаднахъ. Щѣхъ да се хвърля въ първата рѣка, ако да ме не възпираше мисълта за дѣтето ми: азъ не искахъ нито да го погуба съ мене си, нито да го оставя.

На утрото жена една отъ кастата Судра дойде да бере дърва. Тия окаяни хора имаха голѣма почетъ къмъ брахманкитѣ: жената се счете за честитата, че азъ се привързахъ къмъ нея. Но понеже знаехъ, че не трѣбваше да живѣя у нея, отъ страхъ да се не омърся, азъ се присѣдинихъ къмъ поклонници, които отиваха да се очистятъ отъ грѣховетѣ си въ вълнитѣ на рѣката Гангъ. Надѣвахъ се да срѣцна тукъ нѣког отъ нашето сѣмейство. Прѣзъ цѣли осемъ дни бихъ пѣтъ съ дѣте на гърбъ окаяница азъ, която никога не бѣхъ подавала глава вънъ откжщи! Понеже поклонитѣ бѣха отъ долна каста, азъ не можехъ да ямъ отъ тѣхната храна, но тѣ можеха да ядатъ отъ моята, която готвѣхъ за цѣлата дружина.

На брѣга на Гангъ азъ наистина намѣрихъ единъ нашъ слуга. Той телеграфира веднага на баща ми да дойде да ми помогне. Ала нито жрецитѣ, нито брахманитѣ допуснаха да влѣза у кжщи — дори съ голѣми суми — защото съмъ била пжтувала съ хора отъ друга каста и защото не било забулено лицето ми!

Единъ отъ чичитѣ ми, бездѣтенъ, принадлежеше къмъ сектата на Брахма Самадшъ, или общество на Брахма. Основана прѣди нѣколко години, тази реформаторска секта отхвърля култа на идолитѣ и кастата. Тя гледа на Бога като на баща и на човѣцитѣ като на братия; Исусъ е благодѣтель на човѣчеството; младитѣ дѣвици добиватъ добро възпитание и благопочитането е дългъ. Когато чича ми узна, че съмъ изключена отъ кастата, той ме взе при себе си. Леля ми бѣ основала ученичество за милосърдни сестри и бѣше директорка на държавната болница за жени.

Чича ми имаше въ стаята си всѣкакъвъ видъ религиозни гравюри: Буда, Мохаметъ, Кришна, Вишну и Исусъ на кръсть. Когато се вгледахъ въ пълното съ любовь лице на Исуса, попитахъ чича си, кой е Той и защо е разпнатъ на кръсть. Чичо ми отговори смутля-

¹⁾ Въ Индия дѣвицитѣ се женятъ рано, на 8 дори на 6 години.

вено, че Иисусъ билъ добъръ и праведенъ човѣкъ, убить по такъвъ начинъ отъ лошитѣ. Искаше ми се много да узная повече за него. Туземни четачки на Библията дойдоха веднѣжъ въ болницата да посѣтятъ болни и веднага ми хрумна мисль, че тѣ ще знаятъ повече за образа на разпятия. Напълно честити отъ моето любопитство, тѣ ми казаха, че това е Иисусъ, Спасителътъ на свѣта. Още оттогава почнахъ да се моля прѣдъ образа на Иисуса, както жрецитѣ правѣха прѣдъ идолитѣ, у моитѣ родители. Азъ слагахъ цвѣта и приношения въ подножието . . .

Когато бѣхъ прѣдъ образа, попадна ми въ рѣцѣтъ единъ вѣстникъ. Въ него се говорѣше за нѣкакво убѣжище за вдовици, основано отъ Пандита Рамабай. На каква религия принадлежеше то, вѣстникътъ не казваше; колкото за менъ, азъ познавахъ само индуизма. Азъ молѣхъ всички индийски богове да ме отведатъ часъ на прѣдъ въ убѣжището на Пандита. Прѣдъ образа на Иисуса азъ се молѣхъ още по-горещо: „О Иисусе, ако Ти си живъ Богъ, напшти ме у Пандита и азъ ще ти посветя цѣлия си животъ“. Писахъ направо на Пандита, като молѣхъ да дойде да ме вземе въ своето убѣжище. Изминаха два мѣсеца. Сториха ми се много дълги. Най-послѣ тя дойде сама. Тя се разговори съ чича ми и получи позволение да ме отведе, но съ условие да ми не говори за християнството.

Въ убѣжището имаше шестдесетъ вдовици, всички езичнички. Отначало тя получила помощи отъ много брахмани, ала искали да не запознава женитѣ съ Библията. Пандита, жена, дарена отъ Бога съ голѣма мъдростъ, се съобрази съ това условие, не запознаваше съ Библията вдовицитѣ, ала всѣки день извършваше своятъ култъ при отворени врата и прозорци; тя се молѣше и четѣше Библията за себе си съ високъ гласъ, а всички вдовици се трупаха по прозорцитѣ и вратитѣ да слушатъ.

Тя ми показа въ библиотеката си исторически книги на моя майчинъ езикъ, на бенгалски. Не намѣрихъ въ тѣхъ много нѣщо, но сълледахъ единъ томъ озаглавенъ: „Новия завѣтъ“. Помислихъ, че това е отъ *недавнашнитѣ* истории и взехъ. Но ето че тя бѣше пълна история за Иисуса, която напуста дирѣхъ отъ толкова врѣме. Подиръ нѣколко мѣсеца азъ изказахъ желание на Пандита да се покръстя. Тя се зарадва и ми каза, колко е честита отъ моето рѣшение, но добави, че трѣбва да говори на чича ми: страхувше се да не бжде наказана отпослѣ.

Чичо ми побърза да дойде. Той донесе завѣщанието си, въ което ме отреждаше за своя наслѣдница, защото бѣше бездѣтенъ. Той извика гнѣвно: „Избирай: или моитѣ пари и дѣтето си, или Иисуса“. Въ това страшно смущение, азъ помислихъ първо да се върна при чича си, да чакамъ да умре, па послѣ да се върна при Пандита. Ала въ този моментъ си спомнихъ думитѣ на Иисуса: „Какво е за човѣка да спечели цѣль свѣтъ, ако погуби душата си“. Още и тия: „Който остави баща, майка или дѣте, ще му ги върна“. Спомнихъ си сжщо моя обѣтъ да посветя живота си на Иисуса и моя изборъ се свърши: азъ станахъ християнка. Чичо ми, злѣ излѣганъ, отнесе своето завѣщание за наслѣдството и моето дѣте.

Подиръ три мѣсеци азъ се молѣхъ да ми го върне, и ето че чичо ми се яви единъ день и ми го доведе.

Когато вече бѣхъ работила нѣкое врѣме съ Пандита Рамабай, Господъ ми възложи тежкия дългъ, който сега пълни моя животъ. Пандита бѣ убѣдена, че има въ храмоветѣ за служителитѣ и служителкитѣ апартаменти, които не може да се познаятъ отвънъ. Ние се прѣоблѣкохме като поклонници и, съ забулени лица, влѣзохме да

огледаме сами. Ние, наистина, намѣрихме вдовици, млади и стари, които бѣха прѣдадени на жрецитѣ отъ своитѣ родители. Още оттогава азъ се посветихъ да работя да ги избавя.

Вие четете въ Европа това, което мисионеритѣ разправятъ за участъта на вдовицитѣ изобщо, но това, което азъ научихъ за тия, които сж затворени въ храмоветѣ, не може да се опише, нито да се изкаже. То е гнусно. Когато тия вдовици дѣца се разболѣятъ, или когато остарѣятъ, жрецитѣ просто ги изхвърлятъ на улицата. . .

Ето какво правя да ги избавя. Отивамъ въ храма облѣчена като поклонница и казвамъ на вдовицитѣ да излѣзатъ, щомъ се мръкне, защото има да имъ съобща нѣщо важно. Ако дойдатъ, прѣдлагамъ имъ да ги избавя въ убѣжище, дѣто ще бѣдатъ честити. Съвѣтвамъ ги да взематъ съ себе си най-младитѣ отъ другаркитѣ си. Тогава ние се спасяваме съ бѣгъ дотамъ, дѣто сме въ безопасностъ и дѣто не могатъ да сторятъ нищо жрецитѣ. За храмоветѣ нѣма законъ за защита: тѣ се считатъ за свещени мѣста, които английското правителство не засѣга, ала, веднѣжъ вънъ отъ храма, може да се иска защита отъ правителството.

Отначало изпращахъ избавенитѣ вдовици при Пандита Рамабай или при мисионеритѣ; но далечнината и това, че не говорятъ бенгалски въ Пуна при Пандита, ме принуди да се направи нѣщо засебно за тѣхъ. Прѣди петъ години ходихъ въ Америка, дѣто приятели се интересуваха за нашето спасително дѣло. Донесъ успѣхъ да изтрѣгна изъ храмоветѣ 750 вдовици. На тази минута имаме 132 и, въ тѣхното число, повечето нѣматъ още десетъ години. Тѣ добиватъ училищно образование и се учатъ да шиятъ, плетатъ, тъкатъ, готвятъ и да домакинствуватъ вкъщи. По-старитѣ вдовици се грижатъ за по-младитѣ.

Понеже нашатъ къща е на езичникъ, искаме да имаме своя. Вече купихме мѣсто. Азъ моля да ми помогнете да построимъ домъ. За тази цѣль ходихъ въ Копенхагенъ и Берлинъ и смѣтамъ да се върна прѣвъ августъ въ Калкута, дѣто моитѣ вдовици четатъ на прѣсти днитѣ, кога ще се върне тѣхната *майка*. Азъ бѣхъ приета много любезно въ Шутгартъ, но азъ особено обичамъ Балъ, който ни праца мисионери, които толкова правятъ за моето отечество. Ако мисионеритѣ не бѣха ни донели Евангелие, нѣмаше да имаме Пандита и азъ не щѣхъ да бжда прѣдъ васъ. Азъ не съмъ мисионерка, но плодъ отъ мисията въ Индия.

Господѣ, по единъ чуденъ начинъ, ми върна по-голѣмото дѣте, за което толкова го молихъ. Еднѣжъ християнинъ единъ доведе бѣдна една жена, прокудена съ три дѣца. Като я разпитахъ за името и за миналото, открихъ, че тя бѣше самата ми дъщеря. Тя била прокудена, защото имала само момиченца! Нейниятъ водачъ можеше да я отведе при нѣкой мисионеръ, и азъ никога не бихъ чула нищо за нея. Но Богъ, който чулъ молитвитѣ ми, я доведе самъ при менъ. Сега тя е християнка и работи съ менъ. Най-младата ми внучка се ожени за катехиста, който работи заедно съ насъ. Не е ли чудо, че Господъ, прѣди да го позная, всичко е приготвилъ да му служа. Азъ мога още да добавя, че благославямъ Бога, дѣто ме изложи въ гората: безъ това азъ не щѣхъ да стоя днесъ прѣдъ васъ. Да, Господъ обича вдовицитѣ на Индия и ще ги избави. Нека е Негова славата!

Тс.

Иерод. Михаилъ.

Православната църква въ Япония.

(3)

История на възникването и разпространението на православия въ Япония.

Бързото разпространение на православната вѣра изтъкнало и нуждата отъ японски свещеници, които, като проповѣдватъ християнството въ вѣтрѣшнитѣ провинции, недостѣпни за чужденцитѣ, да могатъ да извършватъ всичко необходимо за приемането и утвърдението въ вѣрата желаещитѣ просвѣщение. За тази цѣль въ 1874 г. Камчатскитѣ епископъ Павелъ се отправилъ въ Япония и рѣкоположилъ Павла Савабе за свещеникъ, а Иона Сакая за диаконъ. Въ 1878 год. въ Владивостокъ сж били рѣкоположени още 5 японски свещеници, за да се удовлетвори нуждата отъ священослужители за мѣстнитѣ църкви. Но нуждата отъ свещеници отъ година на година ставала по-осѣзателна. Необходимо е било да се постави и самостоятеленъ епископъ за японската църква. По ходатайство на църковния съборъ въ Токио, руския св. Синодъ въ 1880 г. назначилъ и посвятилъ за такъвъ началника на православната мисия — архимандрита Николая. Отъ това врѣме Японската православна църква била поставена на по-правилентъ пѣтъ на развитие и имала необходимитѣ условия за самостоятеленъ животъ и по-нататѣшно възрастване.

Съ течение на врѣмето, при неуморимитѣ апостолски трудове на прѣосвещения Николай и при убѣдителната вѣра и ревностното изпълнение отъ страна на японскитѣ свещеници и катехизатори лежащитѣ на тѣхъ задължения, Японската църква е услѣла да даде плодове, напълно отговарящи на положенитѣ по нейното устройство трудове и грижи на православната мисия. Православието успѣло постепенно да прониква въ много отъ голѣмитѣ японски градове, като Токио, Киото, Досака, Кобе, Хакодате, и др., които сж станали центрове за проповѣдь и въ околнитѣ мѣста. Съобразно разширението на православната църква и срѣдствата на духовната мисия, увеличавало се постепенно числото на священослужителитѣ и катехизаторитѣ, които прѣимуществено или почти изключително се назначавали изъ самитѣ японци — християни. Въ 1906 год., прѣосвещ. Николай билъ възведенъ въ архиепископски санъ, съ присвоение на названието „японски“. Въ сжщата година му е билъ изпратенъ за помощникъ прѣосвещеный Андроникъ, назначенъ за епископъ Киотски, но той по болестъ скоро се възвърналъ въ Русия. Отъ нѣколко години насамъ ревностенъ сътрудникъ на Високопрѣосвещеный Николая до неговата смъртъ бѣ бившия ректоръ на Петербургската духов. академия епископъ Сергий, който сега е назначенъ отъ св. Синодъ за прѣдстоятель въ Православната църква и началникъ на духовната мисия въ Япония.

Изображавайки вѣнকাশния ръстъ на Православната църква въ Япония, ние ще се ограничимъ съ обозначаване цифровитѣ данни на постепеното увеличаване числото на обрѣнатитѣ японци и на служителитѣ на Японската църква (свещеници и катехизатори), а тѣй сжщо и числото на японскитѣ православни общини. Въ долната таблица прѣдставляваме упоменатитѣ свѣдѣния за всѣки петъ година за врѣме отъ 1884—1907 г., извлечени отъ ежегоднитѣ отчети на Об. Прокурора на св. Синодъ и отчетитѣ на японската мисия, печатани въ „Церковный вѣстникъ“ и въ „Прибавленія къ Церковнымъ вѣдомостямъ“.

Години	Числото на общинитѣ	Свещеници и диакони	Катехизатори	Числото на християнитѣ
1884	181	14	95	9981
1890	216	26	132	18625
1895	220	28	158	22596
1900	257	33	150	25966
1907	265	39	138	30119

Въ днешно врѣме числото на общинитѣ може да възлиза около 300, а числото на православнитѣ християни до 40,000.

Такива значителни резултати е достигнала православната духовна мисия въ Япония за единъ периодъ отъ 40 години, въпрѣки сжществуващитѣ цѣль редъ неблагоприятни условия: крайно недостатъчно число на катехизатори и свещеници, недостатъчна подготовка на проповѣдницитѣ-японци, голѣма оскъждностъ на материални срѣдства и главно политическитѣ вълнения и неустойчивостъ на държавния животъ, които сж отвличали съвършено въ друга страна вниманието на японцитѣ, християнството, а въ частностъ православиято, особно е било задържано въ своето разпространение въ врѣме на послѣднитѣ японско-китайска и руско-японска войни. Въ такива моменти християнитѣ-японци не могли да не възбуждатъ неприязността и прѣзрѣнието на своитѣ съотечественици, които обикновено били склонни да ги обвиняватъ въ служение на чужди интереси и прѣдастелство къмъ отечеството. Но и при такива критически условия проповѣдта на православната мисия не се прѣкрятявала и се получавали резултати, макаръ не тѣй внушителни, но все таки удовлетворителни. Въ 1904 г., напр., въ врѣме на руско-японската война, въ православие сж били обрѣнати 656 язичици. Прѣзъ врѣме на войната при това всички християни се оказали вѣрни на възприетата отъ тѣхъ вѣра и на Църквата. Ни единъ случай сжщо нѣмало, щото нѣкои отъ священослужителитѣ и проповѣдницитѣ да се откаже отъ служението си или пъкъ да прояви страхъ въ изповѣданието на вѣрата¹⁾. За честъ на японското правителство трѣбва сжщо да се каже, че то въ врѣме на войната не само не прѣдприело репресивни мѣрки противъ православната мисия и православнитѣ християни, но издало специаленъ указъ да не се смѣсва религията съ политиката и никому да се не бърка въ свободното изповѣдане на вѣрата и отправление на религиознитѣ задължения. Този указъ се изпълнява точно и, ако нѣкъждѣ се проявявали неприязнени дѣйствия противъ православнитѣ, тѣ веднага сж били ограничавани отъ мѣстнитѣ власти²⁾.

(Слѣдва)

Мнѣния и отзиви.

М. Московъ.

Светата Петропавловска обитель надъ Лѣсковецъ.

2

И слѣдъ това светата Петропавловска обитель продължава да играе важна роль въ нашия общественно-културенъ животъ. Трѣбвало да се отвори духовно учи-

¹⁾ Приб. къ Церк. Вѣд. 1904 г. № № 35 и 39, 1907 г. № 22.

²⁾ Ibid 1904 г. № 39, стр. 1532

лице за религиозно-нравственото развитие на нашето общество. И погледитъ на тогавашнитъ наши обществени дѣйци се обърнаха къмъ Петропавловския манастиръ, който има толкова много заслуги къмъ отечеството ни. И ето виждаме въ едно кжсо врѣме се издига духовно училище, което скоро прибра подъ своя покривъ разпалени, идеални младежи, които, жадни за наука и за обществена дѣйностъ, се прѣдадоха на работа и слѣдъ нѣколко години се прѣскана изъ България и почнаха да работятъ за нейната добродетелност и да просвѣтяватъ българската младежъ.

Дѣйствително, слѣдъ Габровското училище, Петропавловската семинария даде най-голѣмо и най-работливо младо поколение, което съ енергичната си и безкористна дѣйностъ принесе голѣма заслуга на нашето отечество, което имаше тогава голѣма нужда отъ искрени и добросъвѣстни работници. Азъ нѣма да изброявамъ имената на тѣзи работници, нито ще прибѣгвамъ къмъ статистика, за да потвърдя думитъ си. Всѣки лесно ще намѣри свѣдѣния за това училище. Азъ искамъ едно да кажа: и въ патриотическо, и въ просвѣтително отношение Петропавловската обителъ не отказа своитъ заслуги за благо на България.

Настана освободителната война. Училището се затвори за да дочака заедно съ цѣлия български народъ общата участъ на отечеството ни. Щомъ се привърши войната, щомъ свободата огрѣ печалната ни родина и се зарадва всѣкий, училището се отвори изново и почна да приготвяла работници за новата ни държава, която тепърва се почувствува въ нужда отъ сили, които да я поведатъ по пътя на новия животъ къмъ слава и сигурна бжднина.

И се стекоха въ Петропавловското училище младежи отъ всички краища на България, Тракия и Македония да се приготвятъ да работятъ за благо на новото ни отечество. Петропавловското училище, а посетитѣ семинария, даде нѣколко випуска отъ младежи, които завзеха първитѣ мѣста въ скоросвободеното ни отечество и се прѣдадоха съ всичката енергия да работятъ. Тѣ и до сега заематъ видни мѣста въ отечеството ни.

По-сетитѣ се намѣсиха нѣкои обстоятелства, които нѣма да споменавамъ тукъ и които станаха причина да се прѣмѣсти училището въ Самоковъ. Но съ това манастирътъ нищо не изгуби отъ своето значение за нашето отечество.

И слѣдъ всичко това какъ се отнесохме къмъ този манастиръ? Какъ го почетохме заради заслугитъ му? Оставихме да се забрави този паметникъ или да стаче посмѣшище въ езицитъ на новото поколѣние. А той заслужаваше по-добра участъ. Ако е билъ огнище нѣкога си за нашето просвѣтно и национално възраждане, ако съумѣ да даде работници прѣзъ врѣмената на тежкото ни робство, не трѣбваше да се обърща въ „лудница“.

За какво служи сега манастирътъ? Тамъ сж събрани 50—60 неизлѣчимо душевно болни. Мигаръ едно училище, основано отъ Илариона Макариополски и поддържано отъ Климента — и двамата велики мъже въ нашата история, — трѣбваше да замѣнимъ съ помѣщение за нѣколко неизлѣчимо душевно болни?

Ако искаме безъ друго да обърнемъ единъ манастиръ въ такова заведение, то можехме да направимъ това съ такъвъ манастиръ, който е по-отдалеченъ отъ заселени мѣста, който нѣма толкова заслуги въ нашето просвѣтно и национално-възродително дѣло и който нѣма това мѣстоположение, което може да бжде уползотворено за друго.

Ето за какво може да послужи Петропавловската обителъ, ако не искаме да бжде вече богомсленъ домъ:

1) Можемъ да отворимъ тамъ отново богословско училище, каквото съществуваше прѣзъ врѣмето на Ила-

риона и Климента. Толкова години живѣ това училище и ние сторихме голѣмъ грѣхъ, като го затворихме. Нека го отворимъ пакъ. Има ли нужда да централизираме всички специални учебни заведения въ столицата и сме оставили цѣль единъ край, като Търновско, Русенско, Шуменско, Варненско и др. безъ духовно училище? Оставихме краища, въ които животътъ е много тихъ и евтенъ, и сме принудени да харчимъ голѣми суми да дадемъ едно специално образование на нашитѣ дѣца. Такова спокойно, такова здравословно мѣсто като Петропавловския манастиръ, при това въ единъ отъ най-заселенитѣ кжтове въ България, мжчно се намѣрва.

Освѣнъ това, тамъ е имало по-рано училище, има и удобно здание и, като отворимъ училището, ще продължимъ дѣлото на Илариона и Климента и ще снабдимъ източна България съ едно богословско училище.

2) Ако по-нѣкои съображения не може да се отвори духовно училище освѣнъ въ София, то Петропавловската обителъ може да бжде използвана за друго.

Българскитѣ крайници, които сж по-далеко отъ Балкана, иматъ нужда отъ едно здравословно и удобно мѣсто за лѣтни колонии, гдѣто ученички или ученици да прѣкарватъ ваканционното си врѣме или гдѣто да се изпращатъ слабитѣ на поправка. Тежкитѣ условия на живота, усиленитѣ работи въ училището, тѣснитѣ кжщни и училищни помѣщения се отразиха твърдѣ скоро и врѣдно върху крѣжкия организъмъ на нашитѣ дѣца. Ние имаме вече въ училищата ученици слаби, анемични, които иматъ нужда отъ полкрѣпа въ нѣкой уединенъ кжтъ, въ нѣкое здравословно мѣсто, въ което да има изобилно слънчеви лжчи, чистъ въздухъ и широко гористо мѣсто.

Програмитѣ въ учебнитѣ ни заведения и усиленитѣ училищни занятия ще смажатъ бърже нашия младежъ, ако не дойдатъ на помощъ лѣтнитѣ колонии поне за бѣднитѣ ученици или ученички.

Петропавловската обителъ е незамѣнима съ положението си, съ чистия си въздухъ, съ приятното си разположение. Намѣр те се тамъ сутринъ, кога изгрѣва слънцето, вгледайте се въ околноститѣ, които се рисуватъ прѣдъ погледа ви, когато се обърнете къмъ изтокъ, и вие ще се увѣрите, че се намѣрвате въ единъ кжтъ, каквото рѣдко се срѣща въ нашето отечество. Щомъ се подаде слънцето, и първитѣ му лжчи падатъ върху мѣстността на Петропавловската обителъ, а прѣдъ васъ се разтила широка панорама, по която се рисуватъ села, рѣки, височини и равнини, обработени и плодородни.

Мѣстността около манастирътъ бѣше по-рано обраспа съ гора и затова бѣше доста приятна и красива; като се затвори манастирътъ, гората се изсѣче и мѣстността изгуби много отъ своята приятностъ, но сѣ още си остава единъ привлѣкателенъ кжтъ около Търново.

И това мѣсто, нѣкога скжпо за българското сърдце светилище, сме запазили днесъ за нѣколко само неизлѣчимо душевно болни! Това може да стане само въ една страна, въ която хората не скжпятъ своитѣ хубави мѣста, нито знаатъ да цѣнятъ миналото на своитѣ заслужили и почитани огнища.

Надѣвамъ се, че оня, отъ когото зависи, ще побърза да оползотвори Петропавловската обителъ по-добрѣ, отъ колкото е оползотворена сега и ще даде заслуженото на едно светилище, което не заслужава да бжде... запазено за нѣколко неизлѣчимо душевно болни, за които може да се намѣри друго мѣсто, но не и Петропавловския манастиръ, гдѣто има правини постройки съвсѣмъ за други цѣли.

Колониитѣ или училището трѣбва да се нарекатъ на името на *Илариона Макариополски*, чийто юбилей ще се празнува тази година и който прѣвъ откри Петропавловското духовно училище въ тази обителъ.

Външенъ прѣгледъ.

Руската църква (*Придворното духовенство и прѣдсѣборнитъ свѣщания; мнѣнието му по прѣустройството на църквата и духовнитъ учебни заведения. — Стогодишнина на бординското сражение. — Борба противъ алкохолизма; докладъ на московския митрополитъ; мнѣния на доктори по алкохолизма*). Придворното духовенство отъ Петербургъ и Москва е имало три прѣдсѣборни събрания за обмѣнъ на мисли по прѣустройството на висшата църковна управа въ Русия. Третото събрание станало на 10-и тогo въ Петербургъ. Въ него участвували 26 свещено-служители на придворни църкви отъ двѣтъ руски столици. Заседанието на третото събрание се прѣдседателствувало отъ Н. Всеблагоевѣйство П. А. Благоевѣщенски, протопрезвитеръ на придворното духовенство. Дневниятъ редъ билъ: продължение на разискванята по въпроситъ, свързани съ прѣобразованията на висшата църковна управа и съ тия на духовнитъ учебни заведения. Подиръ дълги разисквания приело се, за вѣдуващиятъ придворното духовенство да участвува въ работитъ на прѣдстоящия помѣстенъ съборъ съ пълномощия, равни на епархиалнитъ архиереи, т. е. съ право да гласува по въпроситъ и да участвува въ съставянето и подписването на съборнитъ постановления, като заедно съ него присѣдствуватъ на събора и други придворни свещенослужители и миряни. Относно самото прѣобразование на централната църковна управа приела се слѣдната резолюция: на чело на Руската църква трѣбва да стои помѣстенъ съборъ, събиранъ периодично; постояненъ висшъ органъ на църковната управа трѣбва да бжде св. Синодъ, съставенъ отъ архиереи, назначени отъ събора, и отъ протоиереи на придворното и военно духовенство; прѣдседателъ на събора и на Синода трѣбва да бжде иерарх на столичната епархия, на когото може да се даде титулъ патриархъ. Послѣдниятъ ще има право да докладва непосредно на императора. Колкото за положението на придворното духовенство при новия църковенъ строй, да се обмѣнятъ мисли въ друго събрание, когато натоваренитъ лица направятъ надлежна справка за положението на сѣщото духовенство отъ XVII до XX вѣкъ. Относно реформитъ на духовното училище, изказало се мнѣние, че не трѣбва то да се дѣли на пастирско и общеобразователно, а да запази единство, като се доближи до устава отъ 1867 г. и като дава право на възпитаницитъ да минаватъ и въ свѣтски училища. Най-послѣ се рѣшило слѣдващото заседание на прѣдсѣборното свѣщание да стане въ края на този мѣсець.

— На 26-и августъ въ Русия ще се празнува 100-годишнината на побѣдата, която руситъ нанесли при с. Бородино надъ Наполеона. Тази побѣда е историческа, и въ историята се отбѣлзва съ име: бординска побѣда надъ Наполеона. Праздненството ще бжде тържествено. Въ него взема участие цѣла Русия на чело съ Н. Величество руския императоръ Николай II и императорското сѣмейство. Въ него участвуватъ великитъ князе, св. Синодъ, правителството, висшитъ сановници, нотабитъ, генералитета, офицерството, войската, професори, учители, студенти, търговци — цѣлия народъ. Всички въ Русия трескаво се готвятъ за великото празденство. Рускитъ вѣстници се пълнятъ съ статии за значението на бординската побѣда. Цѣли дружества работятъ става мѣсеци върху съдържанието на тържеството. Вѣстници и дружества се водятъ отъ педагогични съображения: да ентузиазиратъ руския народъ, като връжатъ дълбоко въ паметта му, че той е побѣдилъ при с. Бородино най-велекия мировъ

полководецъ. Изработена и напечатана е официална програма за тържеството и въ стотини хиляди екземпляри е прѣсната въ всички крайнини на велика Русия. На 26 августъ въ всички църкви на империята и въ всички военни кораби ще се отслужи Божествена литургия съ заупокойни ектеня и поменования за императора Александъръ I и за падналитъ въ отчествената война вожди и войници, ще се държатъ пастирски поучения и, подиръ литургията, ще се отстои благодарственъ молебенъ за избавата на Русия отъ нашествието на „двадесетъ езици“. Божествената литургия, заупокойнтъ ектеня и благодарственъ молебенъ ще се извършатъ отъ Високопрѣосвещения Московския и Колоненски митрополитъ г. Владимиръ, въ съслужение на многобройно духовенство.

— Въ Русия се води силна борба срѣщо пиянството. Редица дѣйци, духовни и миряни, водятъ тази борба съ проповѣди, въ печата и съ брошури. На 10 августъ въ Москва станало всерусийско събрание отъ дѣйцитъ по борбата съ алкохолизма. Това събрание се прѣдседателствувало отъ Московския митрополитъ, Високопрѣосвещения Владимиръ. Въ събранието билъ четенъ обстоенъ неговъ докладъ за трѣзвостта и въздържанието. Въ доклади си митрополитъ Владимиръ опровергава твърдението на германския професоръ богословъ Харнакъ, че Библията била противъ въздържанието. Съ цитати отъ Свещ. писание той оборилъ научно германския професоръ. Докладътъ, цѣненъ наученъ трудъ, се посрѣщналъ съ общи одобрения отъ събранието, въ което имало епископи, професори, доктори депутати и пр. Въ сѣщото събрание д-ръ Сажинъ доказалъ, че науката е за въздържанието и противъ алкохолизма. Той посочилъ, че научно е установено, какво алкохолизмътъ дѣйствува погубно на нервната система, особено въ юношеската възраст. Алкохолизмътъ е врѣденъ и въ най-малки дози. Изобщо не може да се опрѣдѣли безврѣдна доза на алкохолизма. Най-новитъ научни изслѣдания доказватъ, че всѣка доза на алкохола е врѣдна. Другъ д-ръ, на име Свѣтловъ, се опиталъ да каже, че умѣрената употреба на алкохола, споредъ нѣкои германски учени, не била врѣдна. Д-ръ Сажинъ и други доктори го оборили. Събранието приело слѣдната резолюция, прѣдложена отъ протоиерей Любимовъ: Всерусийското събрание на дѣйцитъ по борбата съ алкохолизма едногласно признаватъ необходимостта да се прокара принципа за пълно безусловно въздържание отъ спиртни напитки, което никакъ не противорѣчи на Библията и за което е и науката.

... Б

Изъ вѣстницитъ и списанията.

Лѣтни богословски курсове въ Оксфордъ, въ Англия. Рускиятъ „Церковный вѣстникъ“ въ броя си отъ 9 августъ (№ 32) пише:

„Въ Оксфордъ вече четвърти пѣтъ се уреждатъ прѣзъ лѣтото научно-богословски курсове за лица отъ всички християнски исповѣдания. На тия курсове най-добритъ прѣдставители на богословската наука, така сѣщо отъ разни исповѣдания, запознаватъ слушателитъ съ резултатитъ отъ научнитъ изслѣдания по разни въпроси отъ богословско знание. Прѣзъ това лѣто на курсовѣтъ (отъ 23 юлий до 2 августъ) имало около 100 слушатели, въ числото на които би могло да се види и езуитинъ и конгренационаленъ проповѣдникъ и доста дами. Лекторитъ били повечето оксфордски професори и прѣподаватели, както англиканци, тъй и конформисти; имало и прѣдставители на шотландското пресвитерианство и

богослови изъ Америка и дори лютеранинътъ-шведецъ Сйодерблемъ, поканенъ неотдавна изъ Упсалъ въ лайпцигския университетъ. Прочели се всичко 50 лекции, раздѣлени на слѣднитѣ петъ главни дѣла: 1. Философия на религиитъ, 2. Вѣхтия Завѣтъ, 3. Новия Завѣтъ, 4. История на древната църква и 5. Сравнително религиовѣдение. Когато се открилъ курса, деканътъ на съборния храмъ св. Павелъ, професоръ Инджъ, произнесълъ рѣчь на тема: „Християнски възгледъ на свѣта“; въ нея опрѣдѣлилъ християнството, като „радикална форма на оптимизма“.

Извлечение изъ писма и дописки.

Единъ пастиръ, който служи на българитѣ.

Пишатъ ни отъ *Женева, Швейцария*, слѣдното съ молба да му дадемъ мѣсто: „Протоиерей Сергей Ивановичъ Орловъ, по народностъ русинъ, се ползува съ голѣма извѣстностъ между мнозина българи, които сж имали случай да прѣбиваватъ въ Цариградъ и Женева. Нему е сждено да свещенодѣйствува далеко отъ своето отечество и да удовлетворява религиознитѣ нужди на тия православни братя, които, по едни и други причини, прѣкарватъ живота си въ чужбина.

Протоиерей С. И. Орловъ е родомъ отъ Резянска губерния. Като свършилъ Московската духовна академия съ степенъ магистръ, въ 1890 год. приелъ свещенически санъ и първоначално билъ законоучителъ въ Резянската губерния. Слѣдъ това неговата служба се състои прѣимуществено по рускитѣ църкви задъ граница, които се намиратъ подъ вѣдомството на Санъ-Петербургския митрополитъ. Въ 1895 год. пратиерей С. И. Орловъ билъ назначенъ настоятелъ на руската църква св. Никола Чудотворецъ въ Монтанъ¹⁾. Въ 1897 год. той миналъ на сжщата длъжностъ при руската църква св. Никола Чудотворецъ въ Цариградъ. Тукъ къмъ императорското посолство влиза и руската болница, която води основането си отдавна и я давала прибѣжище на мнозина наши българи. Въ Цариградъ той ималъ случай да бжде прѣдставенъ на Н. Блаженство Екзархъ Иосифъ и на българския посланикъ г. Ив. Ст. Гешевъ, които всѣкога му оказвали своето гостопримество. Когато послѣ въ турската столица се оснвало българска болница, протоиерей С. И. Орловъ не веднѣжъ прислужвалъ драговошно на нея.

Въ 1903 год. той билъ назначенъ настоятелъ на църквата св. Никола Чудотворецъ при руското посолство въ Брюксель, дѣто не останалъ за дълго врѣме. Въ 1905 год. миналъ на сжщата длъжностъ на руската църква Въздвижение Честнаго креста въ Женева и св. великомъченица Варвара въ с. Веве²⁾. Както е извѣстно, живописнитѣ брѣгове на езерото Леманъ привличатъ мнозина чужденци, въ числото на които влизатъ и хиляди руси, българи и др. Тукъ отъ нашата родина се срѣща не само учаща се младежъ, а и цѣли семейства и даже работници, търговци, градинари и пр. Голѣма частъ отъ православния свѣтъ въ Женева се навърта около руската църква и намира добъръ приемъ въ дома на протоиерея С. И. Орловъ. Най-често тукъ се виждатъ и стари и млади българи отъ двата пола, дошли или да добиятъ висше образование, или да се специализиратъ по нѣщо. По нѣкога тукъ има случаи отъ кръщения, погребения и вѣнчаваня по православенъ обичай.

Дѣятелността на протоиерей С. И. Орловъ е добръ

¹⁾ Климатическа станция въ Южна Франция, дѣто отиватъ много руски семейства.

²⁾ Село въ французката Швейцария, дѣто сждо живѣятъ много руски семейства.

оцѣнена не само въ Русия, но и въ другитѣ православни държави. Въ разни врѣмена той е награденъ отъ руския императоръ съ орденитѣ „св. Ана“ и „св. Владимиръ“, а отъ руския св. Синодъ съ архиерейски знакъ (палица-набедреникъ). За неговитѣ заслуги, изобщо на православнитѣ християни въ Цариградъ, той е награденъ съ ордени отъ държавнитѣ глави на Сърбия и Черна-гора. За жалостъ, дѣятелността на протоиерей С. И. Орловъ не е оцѣнена досега само въ България, макаръ и той да изпълнява ревностно дълга си спрѣмо нейнитѣ православни чедъ. Въ 1906 год. по негова инициатива въ Женева се основа едно благотворително дружество за подпомагане материално нуждающитѣ се православни братя въ странство. Отъ архивата на това дружество става явно, че досега мнозина българи, изпаднали въ мизерия и останали безъ срѣдства, сж получавали малки или голѣми парични помощи.

Като служителъ на църквата, протоиерей С. И. Орловъ държи високо нейното знаме и се придържа строго о нейнитѣ искания. Той е винаги готовъ да влѣзе въ положението на всички и да подпомогне еднакво всички. Той се ползува съ голѣмо уважение отъ страна на многобройната българска колония въ Женева. Той заслужва обичта на всѣкой истински християнинъ и добъръ славянинъ“.

Д. У. Г.

Църковно-обществена лѣтопись.

11 августъ. Тазгодишниятъ 11 августъ ще остане паметенъ въ столичнитѣ анали. Това бѣ день на молитва и на дългъ. На този день се чествува 35-годишнината на славната защита на Шипка отъ българскитѣ опълченци. Безъ програма и безъ особени приготвления чествуването стана съ такова тържество, каквото столицата не помни. Дългътъ събра и ентузиазира столичани. Макаръ и дѣлниченъ день, столичнитѣ главни улици още отъ сутринята гъмжиха отъ народъ. Часътъ на 10^{1/2}, ветеранитѣ опълченци, побѣлѣли старци, въ строенъ редъ съ музика на чело се отправиха за двореца, отдѣто взеха Самарското знаме. Едъръ побѣлѣлъ опълченецъ го нарами. Когато се зададохъ опълченцитѣ и ветерана знаменосецъ, когато свещеното за България знаме, цѣло пронизано отъ куршуми, се развѣ и образитѣ на св. Богородица и на благославеция Младенецъ Спасителъ се показа, почувствува се светостта и величието, почувствува се че минава славата на България. Гръмъ „ура“ посрѣщнаха знамето и ветеранитѣ опълченци. Съ „ура“, които тресѣха въздуха, и гологлавъ народътъ потегли подиръ опълченцитѣ и войската за съборния храмъ. Отъ двореца „урата“ се пое отъ народа и се понесе изъ улицата къмъ храма, дѣто влѣзоха опълченцитѣ съ знамето. Тукъ, въ присѣствие на министритѣ, на чело съ министръ-прѣседателя, на прѣдставители на двореца, на руския посланикъ, на столичния кметъ, на чиновницитѣ, генералитета, офицерството и на виднитѣ граждани, Н. Високопрѣсвещенство св. Софийския митрополитъ г. Партений, подпомаганъ отъ Н. Прѣсвещенство св. Левкийския епископъ г. Варлаамъ и отъ многобройно духовенство, отслужи панахида за Царя Освободителя и за падналитѣ славно герои българи опълченци и руси на Шипка. Когато се зачетеха отъ иеродиакона заукойнитѣ ектения за великата душа на Царя Освободителъ и за доблестнитѣ души на шипченскитѣ и шейновски герои българи и руси, богомолцитѣ порониха сълзи. Това бѣха сълзитѣ на признателността. Панахидата се завърши съ пламенна рѣчь отъ Н. Всеблаготворѣнство икономъ Апо-

столъ Георгиевъ, която покърти богомолцитѣ и извика нови сълзи. . .

Висшето богословско училище. Днесъ, на 17-и того, подиръ пладне стана въ синодната палата търга за отдаване на прѣдприемачъ постройката на палата за висше богословско училище. Търгътъ се произведе отъ специална комисия, назначена отъ надлежното министерство. На търга се явиха повече отъ 20 прѣдприемачи. Конкурираха, съ изключение на 3-ма прѣдприемачи, подъ девиза. Съ 9% подъ девиза, т. е. съ 36,000 лева и нѣщо намаление отъ девиза, прѣдприятието остана върху едного отъ прѣдприемачитѣ. Комисията остана да състави надлежния протоколъ.

Премия. Съ днешния брой се изпраща на абонаитѣ на „Църковенъ вѣстникъ“ книгата отъ приложение, за която се спомена въ миналия брой.

св. Синодъ на Българската църква

Обявление

№ 3886

Извѣстява се на заинтересованитѣ, че записването въ Духовно-монашеското училище при Рилската св. обител за учебната 1912/1913 г. започватъ отъ 1 септември т. г.

Курсътъ на Духовно-монашеското училище ще бжде четирикласенъ. За ученици въ него ще се приематъ прѣдимно монаси или монастирски послужници изъ всички монастири въ царството, а послѣ и младежи, които общаятъ, че ще приематъ монашеско звание. Въ първия класъ могатъ да се приематъ за ученици които сж свършили най-малко IV отдѣление и да не сж по-възрастни отъ 25 год.

Въ духовно-монашеското училище ще се изучаватъ прѣдимно духовни науки, като Свещенна история, Богослужение, Литургика, Катихизисъ, св. Писание, Всеобща и Българска история, Кратка догматика, Екзар. уставъ, Наука за монашеството, Църковно-славянски прочитъ и граматика, Църковно пѣние, а сжщо и нѣкои общообразователни прѣдмети, като Български езикъ, Отечественна история и география, Арметика и Зоология, Ботаника и пр. Ще се обръща особно внимание и на практическитѣ прѣдмети рѣзбарство и стопанство.

Свършилитѣ съ успѣхъ Духовно-монашеското училище ще се прѣпочитатъ за разнитѣ длѣжности по монастиритѣ, като ефемерии, икономи, писари и пр.

Прѣзъ настоящата учебна година въ първия класъ ще се приематъ до 15 ученици.

Желающитѣ да постѣпятъ въ първия класъ на училището трѣба да подадатъ прошение чрѣзъ управлението на св. Рилска обител. Прошението трѣба да бжде придружено: 1) съ училищното свидѣтелство за завършеното IV отдѣление, 2) съ кръщелно свидѣтелство, 3) съ медицинско свидѣтелство и 4) съ прѣпоръчително писмо отъ надлежния монастиръ, отъ който се изприщатъ (това на монаси и послужници).

Всички ученици трѣба да иматъ здрави обувки, дрехи, долни дрехи и чорапи, кърпи за носъ и за лице.

Учебната година започва отъ 10 септември. Гр. София, 3 августъ 1912 г.

Отъ Канцеларията на Св. Синодъ.

Църковно Настоятелство при храма „Св. Николай“ и „Св. Царъ Борисъ“ въ гр. Стара загора.

Обявление

№ 23.

Църковното настоятелство при храма „Св. Николай“ и „Св. Царъ Борисъ“ въ гр. Стара Загора обявява на интересующитѣ се, че първата енория при сѣщия храмъ е вакантна отъ 1 того и че се дири лице свършило духовна Академия или Сименария, което да заеме тая енория.

Кандидатътъ трѣба да изпрати документитѣ си до св. Митрополия, и самъ той да се яви въ църквата 3—4 празника на пѣние и проповѣдъ.

Прѣдпочита се кандидатъ, който владѣе добръ източното пѣние и има добра проповѣдническа подготовка.

Енорията е една отъ най добритѣ при храма. Гр. Стара загора, 30 Юлий 1912 год.

3—3

Отъ Настоятелството.

Кестамболско църковно настоятелство.

Обявление

№ 6.

Църковната настоятелство въ с. Кестамболъ обявява на интересующитѣ се, че на 2 и септември н. г. ще произведе търгъ съ явно натдаване за продажба дървата отъ църковната гора въ мѣстността „Металика“, кестамболско землище, отъ около 30 декара. Търгътъ ще се произведе въ църковната килия. Наддаването ще стане общо за цѣлото пространство включая празнитѣ мѣста.

Първоначална оцѣнка 70 лева.

Залогъ за правоучастие въ търга е 5 лева.

Членовѣтъ 11 и 14 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия сж задължителни за конкурентитѣ. с. Кестамболъ, 14 августъ 1912 г.

Отъ Настоятелството.

Обявление

№ 15.

Управлението на мнастиря „св. Никола“ при с. Калугерово, Т.-Пазарджикска околия, обявява на интересующитѣ се лица че ще продава на търгъ мнастирското т. г. грозде отъ лозята находяща се въ землището на с. Калугерово, Лъчово, Кара Мусалъ въ мѣстноститѣ Припека, Рята и Геренова Лжка. Дава се подъ наемъ едно линско зграде въ мнастиря.

Търга ще се произведе на 2 септември т. г. отъ 2 до 4, часа слѣдъ обѣдъ въ мнастирската канцелария.

Тържнитѣ книжа могатъ да се виждатъ всѣки день въ мнастирската канцелария.

Монастиръ „св. Никола“, 14 августъ 1912 г.

Игуменъ Иеромонахъ : Кирилъ